

نمایش انبیاء و امامان در سینما

از دیدگاه ققیهان

■ آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

در مورد نقش سینما در آگاهی مردم نسبت به دین و مسائل دینی باید گفت هرچه بیش تر در این زمینه کار شود، خوب است. برخی فیلم های خوبی که ساخته شده، تأثیر مثبتی در خانواده ها داشته است... اگر پنجاه سال تبلیغات علیه بنی امیه می کردیم هیچ گاه تأثیرش مانند سریال امام علی (ع) نمی شد... در مورد این مسأله که آیا مجاز به تماشای تصویر حضرت علی (ع) در سریالش بودیم یا خیر، باید اذعان داشت که مسأله ظریف و بسیار حساسی است. تاکنون در تعزیه ها آدمی را در هیأت امام حسین (ع) نشان می دادند. اما تعزیه در یک محیط بسته است و در یک محیط باز مانند سینما و تلویزیون، کار حساس می شود. برای این که قداست شخصیت امامان (ع) را حفظ کنیم و در عین حال دچار مشکل نشویم، باید شخصی را در نظر بگیریم که چهره کاملاً شناخته شده ای نداشته باشد. به هر حال این مسأله را باید به تدبیر به جلو برد. طوری که قداست نشکند.

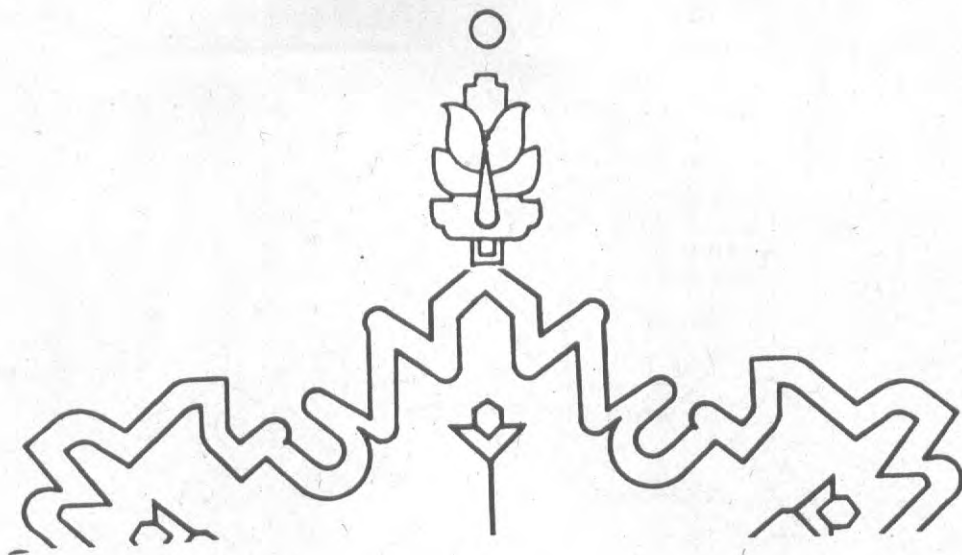

■ آیت الله العظمی یوسف صانعی

در شبیه خوانی ها هیچ کس نمی گفت تصویر امام حسین (ع) ممنوع است. معتقدم زندگی ائمه اگر به طور طبیعی و با نشان دادن چهره همراه باشد، بسیار تأثیرگذار است.

■ آیت الله العظمی حاج شیخ جواد تبریزی

نمایش تصویر ائمه در سینما مجاز است و هیچ گونه مشکل شرعی ندارد؛ در واقع مانند همان شبیه خوانی است. ولی باید مراقب بود که دچار وهن نشود. می توان تصویر ائمه در سینما را شکل کال شبیه خوانی دانست. ضمن این که اگر فیلمی درباره عالمی ساخته شود نیز خوب است.

■ آیت الله سید محمود هاشمی

سینما و تلویزیون در تبلیغات تصویری به عنوان یکی از مدرن ترین ابزار تأثیرگذار بسیار اهمیت دارد و در واقع تمام مسائل هنری را دگرگون کرده است. سلاح بسیار مؤثری است که هم می تواند به نفع باشد و هم به ضرر. قادر است ترویج ابتذال و

■ آیت الله سیدعباس خاتم

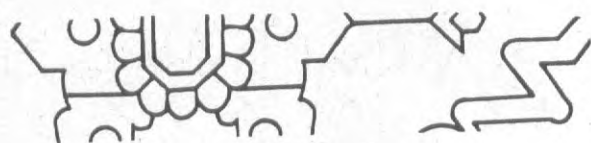
نمایش تصویر امامان (ع) هیچ ایراد فقهی ندارد. در سریال امام علی تصویر حضرت علی (ع) را نشان ندادید، شاید چون خودتان تصور می کردید که ممکن است علما اشکال بگیرند.

■ آیت الله محمدحسین قدیری

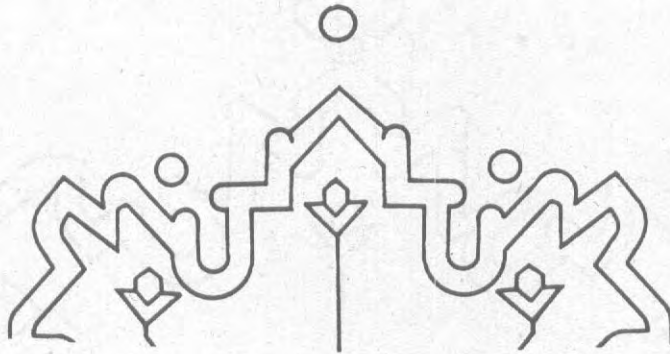
فتوای به خصوصی در مورد منع نمایش تصویر علی (ع) وضع نشده است. در مورد تصویر ائمه و پیامبر (ص) باید رعایت احترام بشود.

انحراف کند. و در روحیه و عاطفه مردم اثر منفی بگذارد ولی اگر در اختیار اهلس قرار گیرد، به طوری که بدون ابزاری همچون سینما و تلویزیون نمی توان ترویج حق کرد. باید مجموعه فرهنگ خودمان را به هر صورتی که هست به تصویر درآوریم و اگر راه درست برویم، خواهیم دید که چه قدر جلو رفته ایم. ما در این بخش هنوز عقب هستیم. ناگفته های بسیاری است که هنوز به تصویر کشیده نشده. باید به تدریج مشخص شود که سینما و تلویزیون مانند همه رشته ها - بلکه مؤثرتر از آن ها - در واقع در خدمت به اسلام و جامعه است ... ممکن است سریال امام علی (ع) اثری داشته باشد که صدها منبر و سخنرانی ندارد ... در مورد تصویر سیمای مبارک حضرت علی (ع)، اگر استفسار شود به لحاظ شرعی هیچ اشکالی ندارد، در همین تعزیه خوانی ها و شبیه خوانی ها کسانی بودند که نقش امام حسین (ع) و غیره را بازی می کردند. یکی از چیزهای خوبی که می تواند در ارتقای فرهنگ تصویری سهمی داشته باشد، تأسیس پژوهشکده های هنری از سوی حوزه هنری و یا دستگاه های مربوط است. اگر اهالی سینما به همراهی طلبه ها در این پژوهشکده ها همکاری کنند می توانند محتوای تصویری بهتری را پیاده کنند. پیشنهاد می کنم حوزه هنری بخشی را در حوزه علمیه قم و یا در مشهد به عنوان پژوهشکده هنری و یا سینمایی تأسیس کند و به آن رسمیت هم بدهد.

■ آیت الله محمدهادی معرفت

یکی از راه های تبلیغات اسلامی، نشان دادن مظاهر دینی در قالب نمایش و فیلم است. اگر بتوانیم بسیاری از وقایع اسلامی را که انسانیت را به شکل صحیح ارائه داده به صورت نمایشی در معرض دید جهانیان قرار دهیم بزرگ ترین تبلیغ را برای اسلام انجام داده ایم ... چه کسی گفته که تصویر امامان (ع) منع فقهی دارد؟ چه مانعی دارد که ما هم چهره ای را به عنوان پیامبر نشان دهیم؟

■ آیت الله سیدعلی محقق داماد

مسأله فیلم و تلویزیون از مسائل عمده و تأثیرگذار زمان ماست. هم در جهت مثبت و هم در جهت منفی. تأثیری که یک فیلم دو ساعته بر مخاطبانش می‌گذارد، اگر جاذب باشد، شاید بیش از ده‌ها مجلس وعظ و خطابه باشد... سریال امام علی (ع) با همهٔ نقص‌هایش نکات تازه‌ای را برای مخاطبانش مطرح کرد... همکاری حوزهٔ علمیه و طلاب در جهت اعتلای سینمای ایران از وظایف حوزهٔ هنری است، اما این کاری نیست که بشود کرد.

■ آیت الله محمدحسن احمدی

نقش تصویری چیزی نیست که قابل انکار باشد. بر این اساس، تصویر، روح را دارای تشخص می‌کند و به عبارت دیگر منشأ نیت می‌شود؛ یعنی نیت انسان بر اساس خیالات شکل می‌گیرد و خیال را تصویر شکل می‌دهد. تصویر چیزی قهری است و تأثیر غیرمستقیم می‌گذارد. از راه تصویر صحیح می‌توانیم خیال افراد را قبضه کنیم. فیلمسازی بسیار تأثیرگذار است و نقش تصویری به عنوان پایهٔ ادراک خیالی تأثیر بسیاری دارد.

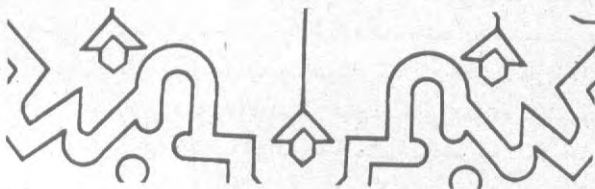

■ آیت الله محسن حرم پناهی

اگر فیلم‌هایی از زندگی و رشادت‌های امامان (ع) ساخته شود، خودبه‌خود وضع جامعه تغییر خواهد کرد.

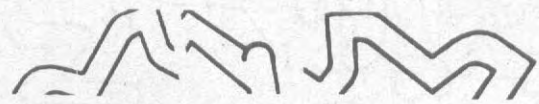
■ آیت الله احمد آذری قمی

سریال امام علی (ع) واقعاً غوغا بود و شاهد زنده‌ای برای استفادهٔ صحیح از فیلم و سینماست.

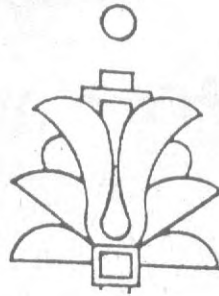
■ خانم صفاتی (استاد حوزه علمیه قم)

هیچ‌یک از فقها و علما، منعی در زمینهٔ شبیه‌سازی ندارند... فیلم تا ساعت‌ها در ذهن انسان می‌ماند. صنعت سینما بهترین وسیله برای انتشار حقایق اسلامی است. متأسفانه بعضی جهات منفی در تلویزیون به چشم می‌خورد. مثلاً در مورد خانم‌ها، گاهی به بدترین وضع همه‌اش جیغ و فریاد زنانه می‌شنویم. ما از خانم‌ها تنها فریادها و برخورد نامطلوب را با همسرش می‌بینیم.

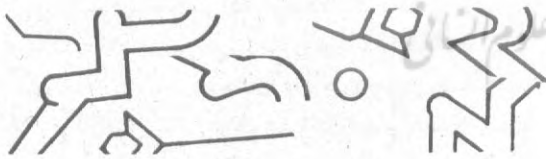
■ آیت الله العظمی شاهرودی

هر چیزی که نشان دهندهٔ عبادات و افعال و مطالب علمی ائمه باشد خوب است، ولی فقط در مورد تصویر ائمه نباید بی‌احترامی شود. هر اقدامی برای تقویت دین مسلمانان و شیعیان، خوب و بلکه واجب کفایی است. تا جایی که ظرفیت تولیدات سینمایی و تلویزیونی تکمیل شود همه موظف به کار در این زمینه هستند... در مورد تصویر سیمای حضرت علی (ع) باید تصریح شود که این خود حضرت نیست بلکه یکی از شاگردان حضرت است و ما داریم شبیه آن را نشان می‌دهیم و اشکالی هم ندارد.

■ آیت الله حائری شیرازی

درعین این که هنر به فرم سخن ارتباط داد، محتواست که فرم را به رقص درمی آورد. هر کس بنا به میزان آگاهی اش از تصویر برداشت می کند. کسی هم نمی تواند ادعا کند که من همه تصویر را فهمیده ام. هر اندازه که شخص از تصویر بفهمد، حد فهم اوست نه حد بیان تصویر. زیرا شخص عمیق تر از او می تواند چیزهای عمیق تری دریافت کند. برای رسیدن به فیلم دینی باید پله به پله عمل کرد. اولین فیلمی که باید نشان داد، جلوه های فطری پیش از دیانت و ادیان است. مانند محبت پدر و مادر، محبت دوست به دوست، محبت انسان و لطفش نسبت به حیوانات. هر فیلمی که احیاکننده فطرت باشد، دینی است. ممکن است سازنده اش کافر باشد؛ از زیست شناسی حرکت کند و بعد برسد به انسان شناسی، درستی و غیره.

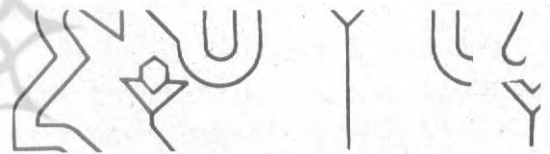
■ آیت الله سید کاظم حائری

با این که تصویر ائمه نشان داده نشود موافق نیستیم. این چیزی است که باید در زمان ما بشکند. نشان دادن تصویر ائمه تأثیر بسیاری دارد. ■

■ آیت الله دکتر محمد صادقی

تصویر از جهاتی مهم است. اگر کسی بخواهد بنویسد باید سواد و فرصتی برای نوشتن داشته باشد، ولی ابزاری بصری مانند سینما و تلویزیون نه سواد می خواهد و نه وقت. تصویر واقعیت را نشان می دهد و بر انسان تأثیر می گذارد.

■ آیت الله بنی فضل

معتقدم بخش عظیمی از وجوه شرعیه باید برای همین کار (فیلمسازی) در نظر گرفته شود. یکی از موارد مصرف وجوه شرعیه سبیل الله است. در حال حاضر کدام سبیل الله مهم تر از فیلمسازی است؟ ... به یاد ندارم که در زمینه ممنوعیت تصویر ائمه در سینما فتوایی داشته باشیم. معتقدم شخص سالمی که معروف به تقواست می تواند بدون گریم در نقش ائمه ظاهر شود. نمایش تصویر ائمه بسیار تأثیرگذار است.

■ آیت الله جعفر سبحانی

نمایش تصویر امام علی (ع) اگر اهانت نباشد هیچ اشکالی ندارد، چون سمبل است؛ خودش که نیست.